

De zwarte mees (Parus Ater)

Koppeltje Zwarte Mezen

Inleiding

De zwarte mees is een echte bosbewoner en zijn voorkeur gaat uit naar naaldbomen en berkenbomen. Het verspreidingsgebied is enorm, het beslaat bijna geheel Europa, een groot gedeelte van Azië tot diep in het atlasgebergte van Noord-Afrika. De zwarte mees heeft een lengte van +/- 11 cm, heeft een zwarte kop, witte wangen en een witte achterhoofd vlek. Bovendekveren zijn zwart/grijs met witte/grijze vlakken op de vleugels. Onderzijde is bruinachtig/grijs. In de natuur wordt er gekozen voor een spleet of een holte in stronken, muren en rotsen als nestplaats. Als er geen natuurlijke nestholtes aanwezig zijn word er ook wel eens een nestkast geaccepteerd. Het is een echte insecten eter die s' winters ook overschakelt naar zaden etc..

Kweek

Vele wegen leiden naar Rome toch?

Volgens kenners zou je duidelijke verschillen zien tussen man en pop (uiterlijk), met daarbij het gedrag van de vogels kan je man en pop onderscheiden (zegt men).

Welnu, op het zicht is het niet of nauwelijks te zien (bij aankoop van de vogels en na vele uren van observatie is het wel te zien, maar de verschillen zijn zeer minimaal), wat je dan meer houvast kan geven is na heel lang observeren het gedrag en inderdaad de man heeft een net iets langer riedeltje dan de pop.

Dus als u in de gelukkige omstandigheden verkeert om een koppel te bemachtigen, tob dan niet net als ik maar laat meteen DNA trekken zodat u zekerheid heeft. En wees er zuinig mee, want ze zijn nog steeds niet volop aanwezig in onze volières.

In de volière waren diverse Europese insecteneters gehuisvest, o.a. de grote gele kwikstaart, het baardmannetje, de zwarte mees etc. etc. verschillende nestkasten werden aangeboden en de keuze was gevallen voor een berkenhouten parkietenblok. Op een april (en dat is echt geen grap) werd er hoofdzakelijk door de pop begonnen met nestelen. De eerste laag bestond uit natuurlijke mos soorten, de tweede laag bestond uit haren vanuit de gegeven sisalfiber. Op vier april zijn het hoofdzakelijk zwarte hondenharen (rottweilers), daarna was het de beurt aan wat katoenplukken en als definitieve afwerking werden er grijze geitenharen gebruikt. Het is werkelijk enorm wat deze vogels aan nestmateriaal verwerken. Ze bouwen dan ook een prachtig nest.

Op zeven april had ik het eerste ei (ik kon mijn geluk niet op), op tien april echter pas het tweede ei (gaat dit wel goed). Vanaf dit moment werd de man zeer fel op alles wat er te dicht bij het nestblok in de buurt kwam. Dit heeft echter nooit voor grote problemen gezorgd. Op zestien april lag er het achtste ei en op achttien april is ze gaan broeden.

In de volière

Op dinsdag 29 april lagen er twee eierschalen op de grond onder het blok, jongen? Voorzichtig gekeken toen de pop even van het nest was, geen jongen maar de overige eieren vies en besmeurd met bloed. Dus met andere woorden de jongen worden geboren om vervolgens weer te verdwijnen, wat nu? Ik ben gaan zitten om te observeren wat of er nu gaande was, niet veel later zag ik de pop met een eierschaal vliegen op weg naar een plek die later haar dumpplek zou blijken. Ze vloog terug en haalde het jong eruit en dumpte die ook op dezelfde plek. Zo verliep het met alle jongen. Ik heb nog wel geprobeerd om de jongen terug te leggen maar ze gooide ze er gewoon weer uit. Oké, mocht er een volgende ronde komen ga ik rapen, je moet toch alle trucjes uit de kwekerskast halen en proberen.

Nest met eieren

Op dertig april krijg de pop ervan langs, dat was gewoon niet mooi meer (ik vond dat ze dat eigenlijk wel verdiende op dat moment).

Op drie mei zit de pop er niet goed bij (eieren leggen misschien)? Op zes mei eerste ei en op dertien mei het achtste ei, alles was geraapt en werd op de dertiende gezet. Op vijftwintig mei eierschalen te zien op haar vaste dumpplek. Zes eieren waren tegelijk uitgekomen, en na het opzij schuiven van de bovenste kraag met nestmateriaal zag ik zes prachtige jonge zwarte meesjes liggen. Hopen nu. Alles lijkt nu wel goed te gaan, en nu? Gepast voedsel zien te vinden. Het altijd verstrekte levende voer kon geen goedkeuring meer genieten van de oudervogels en ook het zo graag opgenomen eivoer werd totaal genegeerd. Uh ja, spinnen, bladluis etc. moest er komen anders zag ik de bui alweer hangen, gelukkig was alles op dat tijdstip voorhanden (goed hé de natuur, mensen zouden wat vaker naar wat er in de natuur gebeurd moeten kijken en eventueel volgen) en de vogels begonnen de jongen als gekken te voeren. Op de leeftijd van zes dagen heb ik de jongen geringd met de wettelijke ringmaat van 2.5mm. dit ging nog maar net. De ringen waren omkleed met een rubberen ventielslangetje. Omstreeks deze dag was heel de buurt spin en bladluisvrij, maar gelukkig werd het in hun ogen te grote voedsel wat eerder al werd aangeboden nu ook geaccepteerd en gevoerd aan de jongen. De ouders voerden fantastisch.

Op een leeftijd van +/- zestien dagen vlogen/klommen de jongen uit om vervolgens allemaal apart te gaan zitten in de volière. Gelukkig lieten de andere vogels ze met rust (overleving strategie vanuit de natuur?) Man en pop hadden het wel heel erg druk om alle jongen nu te voeren, maar bleven dit perfect doen. Op een leeftijd van ongeveer tweeëndertig dagen achtte ik de jongen zelfstandig (zag de jongen al vrij snel uit nieuwsgierigheid bij de ouders op de ei-voer bak zitten en ze imiteerde daar het gedrag van de ouder vogels). De jongen zijn toen allemaal naar binnen gegaan en apart gezet in een broedkooi. Ik weet niet of dit echt nodig was maar het werkte perfect. De oudervogels zijn toen ook naar binnen gehaald zodat er buiten weer een ander koppel het kon gaan proberen in de volière. Tenslotte waren de jongen nu op stok. Tot mijn grote verbazing gingen ze gewoon verder met ronde drie in een kooi van ongeveer een meter in het vierkant. Wel had ik het gebruikte blok van de eerste twee rondes erin gehangen en de kooi wat aangekleed met dennen/sparrentakken.

Nest met jongen

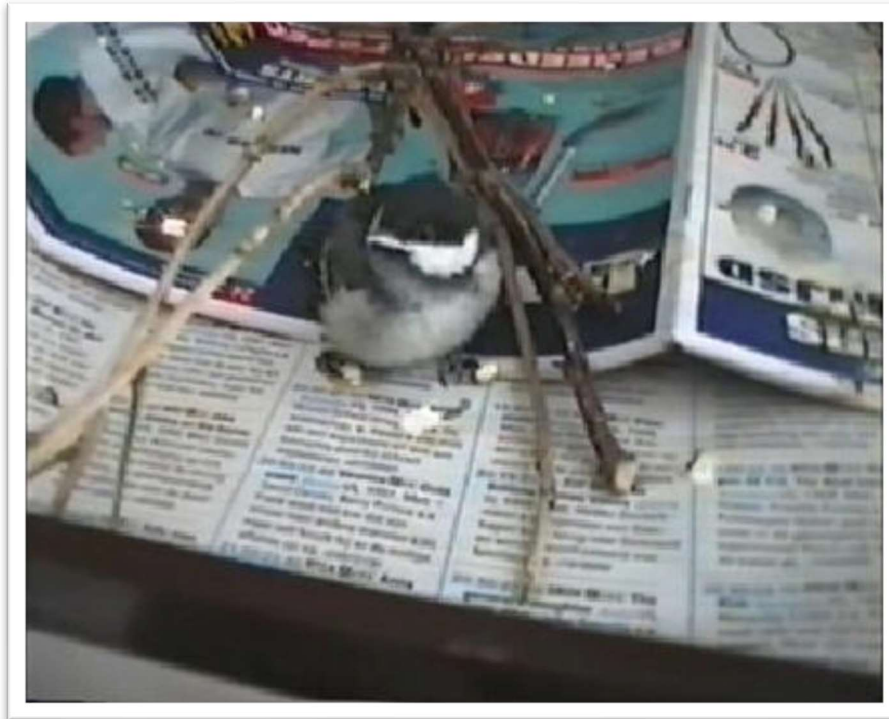
Dit roulatie systeem pas ik al jaren toe en op deze manier zijn er al veel “van de wat moeilijkere soorten” in broedkooien geboren. O.a. roodborstjes, pimpelmezen, baardmannetjes, zilver oor en Japanse nachtegalen, minla’s (de blauwvleugel en roodstaart) etc. etc. eigenlijk te veel om op te noemen. Misschien denk je nu “hand opfok”, nee zeg ik dan want in mijn ogen is dit helemaal niet nodig als je maar de juiste omgeving nabootst en op de juiste manier voert. De vogels kunnen het echt veel beter dan wij dat kunnen, en als je het eventuele verlies op de koop toe neemt dan beleef

je de hobby van het eigenkweek natuurbroed vogels zo intens en de voldoening is dan zo groot (en daar doen we het toch voor) dat je nog jaren plezier kan beleven van onze vogels, dus ik zeg uit principe nee tegen hand opfok.

Hoe een ander er over denkt en wat ze ermee doen moeten ze zelf weten, we leven tenslotte in een vrij land. Maar goed al met al weer een geslaagde kweek met 100% natuurbroed en goed geringde zwarte mezen, een alleraardigst vogeltje in zijn doen en laten, een leuk trillertje qua stemgeluid en totaal niet agressief (op een heel kleine periode in de broed na)

Tekst: Arie Bakker Dordrecht

Foto's: Jan de Nijs en Piet Onderdelinden

Volwassen Zwarte mees